

"Οι Επιπτώσεις των Υδατοκαλλιεργειών στα Παράκτια Νερά" στη Συνεδρίαση της Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής

Στην πρόσφατη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής, με θέμα «Οι Επιπτώσεις των Υδατοκαλλιεργειών στα Παράκτια Νερά», συμμετείχαν εκπρόσωποι του κλάδου, ελεγκτικές αρχές, αλλά και ερευνητικοί φορείς (κρατικοί και μη).

Αεροφωτογράφιση ιχθυοκαλλιεργειών από το Ινστιτούτο Αρχιπέλαγος για την επικαιροποίηση ΕΠΜ

Το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας Αρχιπέλαγος, ως φορέας που επί σχεδόν 2 δεκαετίες δρα για την άμυνα της βιοποικιλότητας των

ελληνικών θαλασσών, συμμετείχε στη συνεδρίαση με στόχο να παρουσιάσει πρωτογενή δεδομένα από την έρευνά που διεξάγει στον τομέα των επιπτώσεων των υπερεντατικών πρακτικών ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα, αλλά και στον τομέα της αειφόρου ιχθυοκαλλιέργειας. Με βάση αυτή την εξειδίκευση που έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια, το Ινστιτούτο Αρχιπέλαγος έχει οριστεί μέλος του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου της Ε.Ε. για την Ιχθυοκαλλιέργεια στην Ευρώπη, αποτελώντας τον μοναδικό ελληνικό περιβαλλοντικό φορέα που συμμετέχει σε αυτό.

Παραδείγματα υποβάθμισης παράκτιων οικοσυστημάτων από παρακείμενες ιχθυοκαλλιέργειες

Η ιχθυοκαλλιέργεια στην Ελλάδα, είναι ένας κλάδος που θα μπορούσε να αποτελεί έναν δυναμικό τομέα πρωτογενούς παραγωγής, βιώσιμο περιβαλλοντικά και οικονομικά. Όμως σήμερα είναι σε μεγάλο βαθμό χρεοκοπημένος, καθώς και σε αυτό τον κλάδο επικρατούν οι ίδιες νοοτροπίες, που κατά τις τελευταίες δεκαετίες υποβάθμισαν το σύνολο της πρωτογενούς παραγωγής, την οικονομία και το περιβάλλον στην Ελλάδα. Ως πρακτική η ιχθυοκαλλιέργεια έχει τις ρίζες της στα αρχαία χρόνια, όμως

με τον τρόπο που υλοποιείται στην Ελλάδα κατά τις τελευταίες δεκαετίες - ακολουθώντας πρότυπα διαχείρισης οικονομολόγων και όχι σύμφωνα με τα κριτήρια των πραγματικών ιχθυοτρόφων - έχει καταλήξει να αποτελεί άλλη μία προβληματική βιομηχανική πρακτική. Σημαντική πτυχή του προβλήματος αποτελεί η αντίφαση του κατά πόσο προτεραιότητα είναι η πώληση των ψαριών ή η πώληση μετοχών. Οι μεγάλες εταιρείες του κλάδου οι οποίες είναι ενταγμένες στο χρηματιστήριο, επί δεκαετίες συχνά πωλούν τα προϊόντα τους σε τιμές κάτω του κόστους, δημιουργώντας γενικευμένες συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού. Ως αποτέλεσμα στην πλειονότητα του κλάδου η προστασία του περιβάλλοντος τίθεται ως τελευταία προτεραιότητα, ενώ αυτόνοτο είναι ότι η ποιότητα του περιβάλλοντος καθορίζει και την ποιότητα των εκτρεφόμενων ψαριών.

Προστατευόμενα λιβάδια Ποσειδωνίας: Ένα παραγωγικό, υγιές λιβάδι (αριστερά) Ένα υποβαθμισμένο από παρακείμενη ιχθυοκαλλιέργεια (δεξιά)

Ενδεικτικό είναι ότι αν και πολλοί αποκαλούν την ιχθυοκαλλιέργεια βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, οι μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου έχουν χρέη στις τράπεζες που προσεγγίζουν το 1 δις ευρώ, ενώ εδώ και χρόνια βρίσκονται υπό τραπεζική επιτήρηση. Αυτό συμβαίνει παρόλα τα δεκάδες εκατομμύρια επιδοτήσεων από πόρους της Ε.Ε. που είχαν λάβει τις προηγούμενες δεκαετίες, ενώ τα τελευταία χρόνια αυτά τα υπέρογκα χρέη των μεγάλων (μόνο) εταιρειών ιχθυοκαλλιέργειας κουρεύονται συστηματικά (με ένα κούρεμα που προφανώς μέσω των τραπεζικών ανακεφαλαιώσεων μετακυλιέται στους πολίτες).

Οι μικρές και οι μεσαίες εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα θα μπορούσαν και θα έπρεπε να είναι βιώσιμες περιβαλλοντικά και οικονομικά, δεδομένου του σχετικά μικρού περιβαλλοντικού αποτυπώματος που μπορούν να έχουν όταν τηρούν τις σχετικές προδιαγραφές, παράγοντας ποιοτικά προϊόντα με καλή τιμή πώλησης. Όμως οι συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού που προωθούνται ακυρώνουν κάθε έννοια βιωσιμότητας.

Όπως τόνισε στην ομιλία της στη Βουλή η διευθύντρια έρευνας του Ινστιτούτου Αρχιπέλαγος Αναστασία Μήλιου, βασικές αιτίες της υποβάθμισης που συνεχίζουν να προκαλούν οι υπερεντατικές πρακτικές ιχθυοκαλλιέργειας είναι η χρόνια άρνηση του της ύπαρξης περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη βιομηχανία, αλλά και ο ανεπαρκής μηχανισμός

ελέγχου και εφαρμογής, ο οποίος ουσιαστικά ενθαρρύνει τη μη-βιώσιμη ιχθυοκαλλιέργεια. Σημαντικό ζήτημα αποτελεί και ο προβληματικός τρόπος υπολογισμού της "φέρουσας ικανότητας" των μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας (δηλ. πόσα ψάρια μπορούν να εκτραφούν στην κάθε περιοχή, σύμφωνα με το βάθος, τα ρεύματα κλπ). Όπως απέδειξε έρευνα του Ινστιτούτου Αρχιπέλαγος σε πολλές περιπτώσεις καταγράφηκαν μονάδες μικρότερης δυναμικότητας από αυτή που ορίζει ο νόμος, να έχουν ήδη προκαλέσει δραματική υποβάθμιση στα οικοσυστήματα της περιοχής και με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο να εγκρίνεται η επέκτασή των συγκεκριμένων μονάδων. Παράλληλα όμως οι σχετικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που είχαν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές, παρουσίαζαν μία εικόνα των επιπτώσεων πολύ διαφορετική από την πραγματικότητα.

Επίσης η ελληνική επίσημη χαρτογράφηση των λιβαδιών Ποσειδωνίας αφήνει απροστάτευτα αυτά τα θεμελιώδους σημασίας οικοσυστήματα, τόσο από τις πρακτικές ιχθυοκαλλιέργειας, όσο και γενικότερα από πολυάριθμες άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Στο πλαίσιο της πρόσφατης συνεδρίασης στη Βουλή, δημιουργήθηκαν πολλά ερωτήματα από την εικόνα γενικής σύμπτωσης που παρουσιάστηκε από κρατικές αρχές, εκπροσώπους της βιομηχανίας, μελετητές και επιστήμονες, καθώς ήταν δύσκολο στον παρατηρητή να διαχωρίσει ποιος είναι ο ελεγκτής, ποιος ο ελεγχόμενος και ποιος ο μελετητής. Όπως δυστυχώς συμβαίνει σε πάρα πολλούς κλάδους στην Ελλάδα, οι κρατικές αρχές που ελέγχουν και τον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας, εθελουφλούν έναντι των πραγματικών προβλημάτων του κλάδου (όπως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ο αθέμιτος ανταγωνισμός των μεγάλων έναντι των μεσαίων/μικρών εταιρειών, οι αλληλεπιδράσεις με τις τοπικές κοινωνίες, τον τουρισμό, την αλιεία κτλ). Ως αποτέλεσμα, τα προβλήματα αυτά δεν αντιμετωπίζονται ποτέ, ενώ βλέπουμε το παράδοξο ότι δημόσιοι υπάλληλοι που πληρώνονται από τους πολίτες για να προστατεύουν το δημόσιο συμφέρον, να περιγράφουν ως κύριο πρόβλημα την αντίθεση των τοπικών κοινωνιών στην επέκταση ή τη δημιουργία νέων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας, δεδομένης της γενικότερης υποβάθμισης που θα προκληθεί στην περιοχή.

Η ωραιοποιημένη κατάσταση του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας που παρουσιάστηκε στην πρόσφατη συνεδρίαση της Βουλής, όχι μόνο από τους εκπροσώπους του κλάδου, αλλά και από τους εκπροσώπους της πολιτείας, αποδεικνύει για άλλη μία φορά ότι οι μη-διακριτοί ρόλοι ανάμεσα στην πολιτεία και τα επιχειρηματικά συμφέροντα, αποτελεί ένα βασικό αίτιο της κρίσης. Η διαπίστωση όμως ότι δεν υπάρχει βούληση ούτε για την παραδοχή, αλλά ούτε και για την πραγματική αντιμετώπιση των υπαρκτών προβλημάτων και στον κλάδο αυτό, έπειτα από σχεδόν μία δεκαετία κρίσης και με μία αριστερόστροφη κυβέρνηση, δείχνει ότι δεν έχουμε πολλούς λόγους να θεωρούμε ότι πρόκειται να αλλάξει κάτι, ούτε στον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας αλλά ούτε και αναφορικά με την προστασία των θαλασσών μας.

Παράδειγμα υποβάθμισης παράκτιων οικοσυστημάτων από παρακείμενη ιχθυοκαλλιέργεια

Η ωραιοποιημένη κατάσταση του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας που παρουσιάστηκε στην πρόσφατη συνεδρίαση της Βουλής, όχι μόνο από τους εκπροσώπους του κλάδου, αλλά και από τους εκπροσώπους της πολιτείας, αποδεικνύει για άλλη μία φορά ότι οι μη-διακριτοί ρόλοι ανάμεσα στην πολιτεία και τα επιχειρηματικά συμφέροντα, αποτελεί ένα βασικό αίτιο της κρίσης. Η διαπίστωση όμως ότι δεν υπάρχει βούληση ούτε για την παραδοχή, αλλά ούτε και για την πραγματική αντιμετώπιση των υπαρκτών προβλημάτων και στον κλάδο αυτό, έπειτα από σχεδόν μία δεκαετία κρίσης και με μία αριστερόστροφη κυβέρνηση, δείχνει ότι δεν έχουμε πολλούς λόγους να θεωρούμε ότι πρόκειται να αλλάξει κάτι, ούτε στον κλάδο της ιχθυοκαλλιέργειας αλλά ούτε και αναφορικά με την προστασία των θαλασσών μας.

- Δείτε το πλήρες βίντεο της συνεδρίασης της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής, με θέμα «Οι Επιπτώσεις των Υδατοκαλλιεργειών στα Παράκτια Νερά», πατώντας τον παρακάτω σύνδεσμο → <http://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/Toktirio/Fotografiko-Archeio/#34e47f8a-7b3c-4a02-be2a-a8af00b5954f>
- Δείτε την ομιλία της Αναστασίας Μήλιου διευθύντριας έρευνας του Ινστιτούτου Αρχιπέλαγος, πατώντας τον παρακάτω σύνδεσμο <https://www.youtube.com/watch?v=BNocWERf04>